

Minaraad

Kliniekstraat 25 - 4de verdieping
1070 Brussel
T 02 558 01 30
F 02 558 01 31
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Marleen Evenepoel
Administrateur-generaal
Agentschap voor Natuur en Bos
Koning Albert II-laan 20
1000 Brussel

uw bericht van 31 augustus 2016	uw kenmerk AVES/FIN-TEG/ENR E435erk/16-02627	ons kenmerk 02/L22/2016/549	Bijlagen
Vragen naar / e-mail Kathleen.quick@minaraad.be	Telefoon 02 558 01 40	Datum 24 oktober 2016	

Betreft: erkenning van het natuurreservaat E-435 "Plateau van Duisburg" te Bertem en Huldenberg

Mevrouw de administrateur-generaal,

Op 2 september 2016 ontving de Minaraad de adviesvraag betreffende de erkenning van natuurreservaat "Plateau van Duisburg" te Bertem en Huldeberg. Het advies diende binnen een termijn van 60 kalenderdagen na ontvangst van het dossier te worden overgemaakt aan het Agentschap voor Natuur en Bos.

De Minaraad heeft beslist om over dergelijke dossiers geen advies uit te brengen, in lijn met het unaniem advies van de Minaraad 2012|77 van 25 oktober 2012, naar aanleiding van de evaluatie van de instrumenten van natuur- en bosbeleid in functie van instandhoudingsdoelstellingen (par. 49, alinea 2).

De Minaraad wees in bovenstaand advies op het belang van de reservaten als instrumenten, prioritair geschikt voor habitats die een gespecialiseerd en actief beheer over de langere termijn vereisen, met aan natuur verbonden publieke diensten als hoofdfunctie. In datzelfde advies bracht de Minaraad echter ook enkele fundamentele verbeterpunten omtrent de erkenning van natuurreservaten onder de aandacht.

Vastgesteld moet worden dat er geen adviesvraagplicht meer is opgenomen in het Decreet tot wijziging van de regelgeving natuur en bos van 9 mei 2014 en het bijhorend uitvoeringsbesluit natuurbeheerplannen en erkenning van reservaten. De voorliggend adviesvraag valt echter nog onder het Natuurdecreet 1997 ("oude" regeling). De partners in de Minaraad wensen dan ook opnieuw enkele punten uit advies 2012|77 te benadrukken naar aanleiding van de voorliggende adviesvraag.

De partners in de Minaraad vragen een onderbouwde en adequate omschrijving van het visiegebied en de uitbreidingszone van het natuurreservaat in kwestie. Zij vragen ook een transparante regelgeving omtrent de aan de uitbreidingszone verbonden proceduremogelijkheden – zoals de uitoefening van het voorkeurrecht – zodat de publiekrechtelijke implicaties van de erkenning van het betrokken natuurreservaat voor de naburen kenbaar en begrijpelijk zouden zijn (zie ook advies 2012|77, par. 35).

De Minaraad wees er overigens op dat er onder het Natuurdecreet (1997) geen geactiveerde afstemmings- of overlegprocedure bestaat met het oog op goed nabuurschap en wat betreft, respectievelijk, afbakening, beheer en visie, en achtte het zinvol om daaromtrent een lokale toetsing in te voeren.

De partners in de Minaraad merken op dat geen van de ter erkenning voorgedragen percelen is gelegen in Habitatrictlijngebied, Vogelrichtlijngebied of VEN-gebied.

De partners in de Minaraad herinneren desalniettemin, in navolging van datzelfde advies 2012|77, aan het belang van wettelijk verankerde procedures die een correcte opmaak van beheerplannen en een adequate adviesverlening garanderen met het oog op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Aansluitend hierbij herinneren de partners aan het belang dat de Minaraad hechtte aan afstemming tussen de overheid en de relevante doelgroepen wat betreft de door hen te ondernemen instandhoudingsmaatregelen in het gebied. Hier ligt volgens de Minaraad een kerntaak van het Managementplan Natura 2000 (zie advies 2012|77, par.16 e.v.). De partners in de Minaraad zijn van mening dat er in de tussentijd een belangrijke taak weggelegd is voor de terreinbeherende verenigingen en het ANB om de beheerplannen van reservaten ook nu reeds zo goed mogelijk af te stemmen op de gekende instandhoudingsdoelstellingen – in lijn met art. 34 en art. 36ter van het Natuurdecreet.

De partners in de Minaraad vinden bovenstaande punten relevant voor het behalen van enkele belangrijke beleidsdoelen, zoals de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, en pleiten ervoor om, waar passend, ook in dit dossier voor deze punten een oplossing te bieden in lijn met de eerder gegeven adviezen van de Minaraad.

Verder wensen de partners in de Minaraad volgende opmerkingen naar voor te brengen.

Natuurpunt

Natuurpunt stelt dat de overgangsregeling naar aanleiding van het gewijzigde Natuurdecreet geen wettelijke basis heeft. De hier behandelde aanvraag tot erkenning werd bij de indiening opgemaakt in de geldende wetgeving. Het dossier dient dan ook volgens die wetgeving afgehandeld te worden.

Verder wenst Natuurpunt volgende feedback te geven op het advies van het ANB betreffende de erkenningsaanvraag.

ANB stelt dat het gebied om onderstaande redenen het statuut van erkend natuurreservaat niet verdient.

- *“Het visiegebied is geen samenhangend geheel, geen aaneengesloten netwerk”*

Het visiegebied bestaat inderdaad uit verschillende natuurclusters, in de meeste gevallen betreft het kleine boskernen. De grote waarde van dit voorgestelde reservaatproject bestaat er net uit dat het deze natuurclusters wil bundelen tot een netwerk van kleine landschapselementen met een overkoepelende visie en doelstelling. Binnen een landschap waar het ruimtelijk beleid in hoofdzaak gericht is op het behoud van de landbouwfunctie is het van cruciaal belang dat er voldoende aandacht blijft voor het herstel en behoud van de aanwezige natuur-, bos-, en landschapselementen. Een versterking en behoud van (complexen van) ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw is immers een centrale doelstelling voor het gebied Tersaertbos en Weeberg – Ganzemansstraat – Groeve volgens de ruimtelijke visie voor de regio Zenne-Dijle-Pajottenland¹.

¹ Ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Zenne-Dijle-Pajottenland.
<https://rsv.ruimtevlaanderen.be/RSV/RuimtelijkStructuurplanVlaanderen/Planningsprocessen/Landbouwnatuur/bos/ZenneDijlePajottenland>

Ook vanuit overige beleidsplannen² en gebiedsvisies³ wordt de natuurwaarde van deze geïsoleerde natuurclusters onderkent. Om deze te versterken en de natuurwaarden op dit deel van het Brabants Plateau te ontwikkelen voorzien deze plannen in de ontwikkeling van een netwerk van clusters. Deze boskernen kunnen zo een belangrijke ecologische en landschappelijke verbindingsfunctie vervullen tussen de grote boscomplexen van Meerdaalwoud-Heverleebos en Zonienwoud en de aangrenzende Dijlevallei. Een erkenning als natuurreservaat kan een invulling betekenen van deze beleidsvisies.

- *“De percelen waarvoor de erkenning wordt aangevraagd, zijn niet in eigendom maar worden gehuurd van OCMW en gemeente en zijn minimaal in oppervlakte (3,8ha)”*

Het is inderdaad correct dat de percelen die ter erkenning worden voorgedragen gehuurd worden. Volgens het erkenningsbesluit⁴ kunnen gehuurde percelen, net zoals percelen in eigendom, in aanmerking komen voor een erkenning. Mits de verhuurder schriftelijk instemt met een eventuele erkenning van het perceel. Zowel het OCMW van Brussel als de gemeente Tervuren hebben zich schriftelijk akkoord verklaard met een mogelijke erkenning als natuurreservaat. Beide documenten werden als addendum bij de huurovereenkomsten aan het erkenningsdossier toegevoegd. Ook wat betreft de oppervlakte stelt het erkenningsbesluit geen minimale oppervlakte voorop.

- *“Grote delen van het visiegebied zijn eigendom van de adellijke familie de Liedekerke waarvoor een recent goedgekeurd beheerplan bestaat, deze eigenaar heeft waarschijnlijk niet de intentie om gronden te verkopen aan Natuurpunt.”*

Dit deeladvies berust op aannames en betreft geen feitelijke gegevens. Er dient bovendien opgemerkt te worden dat er op het terrein goede contacten zijn tussen vrijwilligers van de betrokken Natuurpuntafdeling (Natuurpunt Druivenstreek) en de familie de Liedekerke. Natuurpunt stelt zich steeds open om in gesprek te gaan met andere doelgroepen en probeert waar mogelijk om samenwerkingsverbanden aan te gaan. Ook in dit projectgebied is dit niet anders.

- *“Delen van het visiegebied liggen binnen HAG.”*

Het grootste deel van het voorgestelde visiegebied bevindt zich buiten het HAG. Er bevindt zich minder dan 1,5% van het voorgesteld visiegebied binnen het HAG, dit betreft ongeveer 3 ha. Het gaat daarbij om enkele percelen die als buffer werden ingetekend rondom de bestaande bosclusters die zich binnen het HAG bevinden. Ook een deel van de oude trambedding bevindt zich binnen het HAG. Een grenscorrectie van het visiegebied kan overwogen worden.

- *“Het is geen realistisch project waarvoor op (midden)lange termijn een sterke uitbreiding mogelijk is.”*

² Ruimtelijk structuurplan provincie Vlaams-Brabant, Ministerieel besluit tot definitieve aanduiding van de ankerplaats Plateau van Duisburg te Bertem, Huldenberg, Leuven, Overijse en Tervuren

³ Ecologische gebiedsvisie Brabants Plateau

⁴ Besluit van de Vlaamse regering van 27 juni 2003 houdende de vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten en van terreinbeherende natuurverenigingen en houdende toekenning van subsidies.

Natuurpunt is ervan overtuigd dat dit project weldegelijk een grote ecologische en maatschappelijke waarde kan hebben. Binnen het voorgestelde visiegebied beheert Natuurpunt niet alleen de bossen die ter erkenning worden voorgedragen, maar tevens een deel van de voormalige zandgroeve "Groeve Ganzemans".

De groeve is één van de laatste vindplaatsen van de vroedmeesterpad, bijlage IV soort van de habitatrictlijn, in Vlaams-Brabant. De populatie van deze groeve vormt samen met deze van hoeve Ter Saert en Ter Saertveld één metapopulatie. In een tijdsspanne van enkele jaren is de soort helaas in een dramatisch tempo achteruitgegaan. De populatie in het projectgebied bevindt zich volgens de laatste gegevens in een **ongunstige staat van instandhouding**. Om het leefgebied van de soort te optimaliseren werd in 2014 bij de Vlaamse overheid een Investeringssubsidie Natuur aangevraagd. Deze werd op 6 november 2014⁵ verleend. Eén van de voorwaarden van deze ISN stelt dat het perceel waarop de inrichtingswerken werden uitgevoerd, voorgedragen wordt om te laten erkennen als natuurreserveaat. Het betrokken perceel zou als een uitbreiding op het dossier "Plateau van Duisburg" ingediend worden. Dit zou alvast een eerste stap zijn in een verdere uitbreiding van het natuurreserveaat.

Landelijk Vlaanderen en Boerenbond

Landelijk Vlaanderen en Boerenbond stellen vast dat er in dit dossier op geen enkele manier wordt voldaan aan de principes uit het unaniem advies van de Minaraad 2012 | 77 van 25 oktober 2012 zoals hierboven beschreven. Landelijk Vlaanderen en Boerenbond treden het negatief advies dat ANB geeft bij deze erkenningsaanvraag dus volledig bij.

Landelijk Vlaanderen en Boerenbond wijzen er op dat het reserveaat maar een beperkte oppervlakte van 3,8Ha heeft en de percelen niet in eigendom zijn maar worden gehuurd van de gemeente en het OCMW. Bovendien zijn er geen uitbreidingsmogelijkheden in oppervlakte om een duurzaam natuurbeheer op te maken.

Bovendien is het betreuenswaardig te moeten vaststellen dat er toekomstige visies rond natuurbeheer worden bedacht en uitgeschreven in een formele erkenningsaanvraag voor meerdere percelen die in eigendom zijn van privé beheerders die niet werden betrokken of werden ingelicht. Een gemiste kans naar meer constructief overleg vermits de beheerders hier zelf hun eigen beheerplan hebben. Een zelfde opmerking geldt voor de plaatselijke WBE'n die hier hun jachtgebied hebben.

Hubertus Vereniging Vlaanderen

HVV sluit zich aan bij de nota van het ANB die duidelijk stelt dat het visiegebied geen samenhangend geheel vormt en dat de erkenning van de percelen alsook het visiegebied gebeurt zonder terugkoppeling met andere beheerplannen. Nu de wetgeving rond natuurbeheer nieuwe dimensies aanneemt, waarbij samen beheren met input van private gelden naar voor wordt geschoven, wil de HVV dit topic dan ook zien verschijnen in het beheerplan.

Verder sluit de HVV zich aan bij de visie van Landelijk Vlaanderen aangaande vastleggen van visiegebieden.

Hoogachtend,

Walter Roggeman,
Voorzitter Minaraad

⁵ MB 06/11/2014